

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«УКРАЇНСЬКИЙ МОНІТОРИНГОВИЙ ТА
МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР З НАРКОТИКІВ ТА
АЛКОГОЛЮ МОЗ УКРАЇНИ»

**Аналітична довідка
щодо моніторингу обігу алкогольної
продукції
в Україні за I півріччя 2016 року**

ЗМІСТ

Вступ

1. Відомості щодо виданих ліцензій виробникам алкогольної продукції

2. Відомості щодо обсягів виробництва алкогольної продукції

3. Відомості щодо обсягів експорту та імпорту спирту та алкогольних напоїв

4. Відомості щодо обсягів реалізації алкогольної продукції

Висновки

Вступ

Виходячи з досвіду європейських країн та необхідності моніторингу стану попиту на вітчизняну та закордонну алкогольну продукцію, Державною установою «Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю МОЗ України» (далі – Центр), здійснено аналіз показників по Україні за індикатором: стан алкогольної ситуації в країні, для чого здійснено аналіз:

- кількості суб'єктів господарювання, а також обсягу виробленого харчового спирту та алкогольних напоїв;
- переліку виробників спирту етилового неденатурованого з вмістом спирту не менш 80 об.%;
- обсягу виробленого спирту етилового неденатурованого з вмістом спирту не менше 80 об.%;
- обсягу виробленого спирту коньячного та спирту дистильованого з фруктів (крім лікерів, джину, ялівцевої настоянки, вина виноградного або з вичавок винограду);
- реалізації в роздрібній мережі алкогольних напоїв;
- ввезення та вивезення з митної території України харчового спирту та алкогольних напоїв.

З цією метою були направлені запити до наступних державних установ, які є суб'єктами моніторингу, з надання інформації щодо вищезазначених індикаторів, а також стосовно стану державного регулювання у лікєро-горілчаній галузі через ліцензування, сертифікацію, стандартизацію виробництва та стягнення акцизного податку:

1. Державної служби статистики України – щодо обсягів роздрібного продажу підприємствами алкогольних напоїв у торговій мережі, структури роздрібного продажу товарних груп, обсягів виробництва спирту та алкогольних напоїв, переліку виробників алкогольної продукції та виданих ліцензій, в розрізі регіонів.

2. Державної фіскальної служба України – стосовно обсягів імпорту та експорту харчового спирту та алкогольних напоїв, в розрізі органів, які здійснювали митне оформлення.

Визначення суб'єктів моніторингу, а також своєчасне отримання від них інформації дає змогу об'єктивно досліджувати стан алкогольної ситуації в Україні.

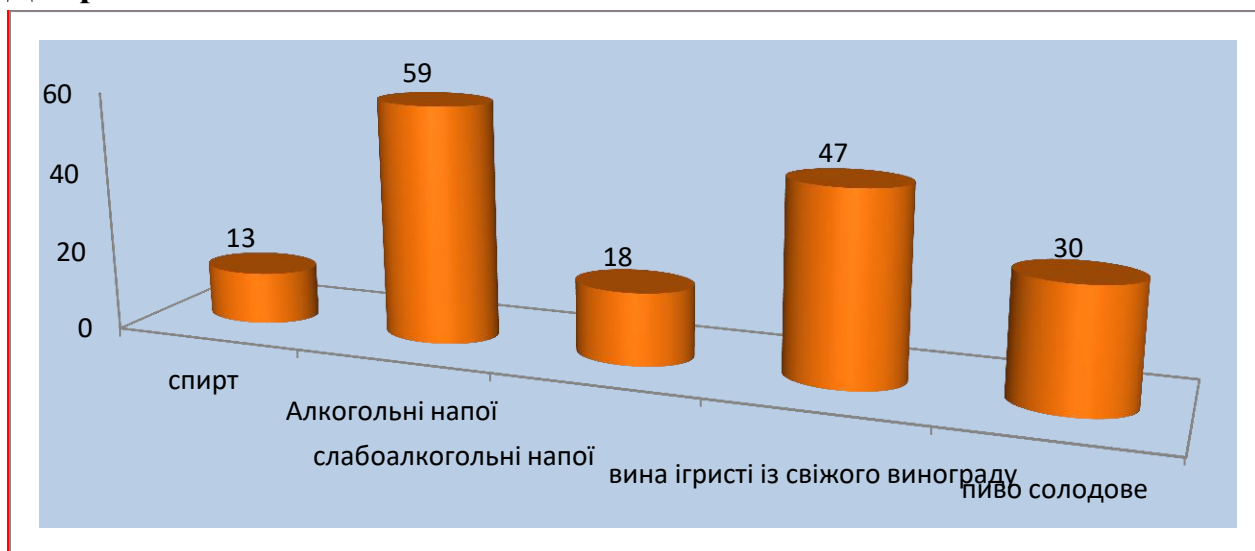
Аналіз також включає макроекономічні та статистичні дані, які є основою для ведення дослідження і побудови прогнозів на майбутні періоди.

1. Відомості щодо виданих ліцензій виробникам алкогольної продукції

Головними контролюючими державними органами та державними органами статистики було надано інформацію стосовно 24 областей України, таку як: кількість виданих ліцензій на виробництво різного виду алкогольної продукції, обсяги виробленої продукції на державних та приватних підприємствах по всій території України, обсяги імпорту та експорту, обсяги реалізації продукції в державі. Її аналіз засвідчив, що в Україні у першому півріччі 2016 року 106 виробникам було видано 167 ліцензій на виробництво спирту та алкогольної продукції, у тому числі:

- харчового спирту – 13;
- лікєро-горілчаних виробів – 59, з них:
 - коньяку, бренді – 10;
 - горілки з вмістом спирту не більш 45,4% – 24;
 - лікєру та інших спиртних напоїв – 25;
- вина – 47, з них:
 - вина ігристого зі свіжого винограду – 11;
 - вина виноградного – 24;
 - вермуту та вина ароматизованого зі свіжого винограду – 12;
- слабоалкогольних напоїв – 18, з них:
 - напоїв міцністю від 1,2% до 8,5% – 8;
 - напоїв ферментованих (сидр, пері та інші) – 10;
- пива – 30.

Діаграма 1.1. Загальні показники кількості виданих ліцензій

За рахунок кількості виробників та великого спектру виробничої діяльності лідером по сертифікованих виробниках серед регіонів України є Одеська область: на 15 виробників було видано 32 ліцензії на виготовлення виноробної продукції, вермуту та ароматизованого вина зі свіжого винограду, коньяків та

брендів, ферментованих напоїв, горілчаних виробів, лікерів, пива. Найбільш широкий вибір напрямлень має Науково-виробниче підприємство "НИВА" у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю. Ним було отримано 6 ліцензій на виробництво слабоалкогольних напоїв міцністю від 1,2% до 8,5%, лікерів, вин ігристих зі свіжого винограду, вин газованих, вин виноградних (вина «тихі»), напоїв ферментованих (сидр, пері та інші), вермуту та вин ароматизованих зі свіжого винограду. В цілому підприємство «НИВА» випускає близько 200 найменувань продукції під такими торговими марками, як «Salute», «Тарутинські вина», «Таїрово», «Одеський степ». При цьому щороку асортимент продукції розширюється: у 2015 році зареєстровано 36 нових найменувань продукції, за розрахунками на 2016 рік передбачається збільшення продукції до 40 найменувань. Окрім цього, «НИВА» виробляє вино для мережі супермаркетів «Таврія-В» - під ТМ «Натхнення», для «Сільпо» - «Повна чарка», для АТБ - «Своя лінія», для супермаркетів мережі «Фудмережа», «Велика Кишеня» і «Велмарт» вино виробляється під ТМ «Veroni». Іншим потужним представником одеської області є Товариство з обмеженою відповідальністю "ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНА КОМПАНІЯ ШАБО", яким було отримано 5 ліцензій на виготовлення брендів та коньячних виробів, горілки з вмістом спирту не більше 45,4%, вин ігристих зі свіжого винограду, вин виноградних, вермуту та вин ароматизованих зі свіжого винограду. Щодо розмірів виробництва, то за рік бутилюється більш 50 млн. пляшок, усього до 80 найменувань продукції.

Другою за кількістю виробників є Львівська область, де на 9 виробників було видано 11 ліцензій, з яких 4 – на коньячний спирт, 3 – на горілку з вмістом спирту не більше 45,4% , 2 – на виробництво лікерів та спиртних напоїв та 2 ліцензії на виробництво пива. Представниками з найбільшим різноманіттям продукції стали Приватне акціонерне товариство "ЛЬВІВСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІЙ ЗАВОД" та Товариство з обмеженою відповідальністю "НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "АБСОЛЮТНИЙ СТАНДАРТ", які отримали ліцензії на виробництво горілки з вмістом спирту не більше 45,4% та лікерів. На сьогодні ПрАТ "ЛЬВІВСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІЙ ЗАВОД" випускає більше, ніж 70 найменувань високоякісних горілок і лікерів, Річна потужність виробництва лікero-горілчаних виробів – 4,8 млн. дал (96 млн. пляшок), оцту харчового – 8 млн. пляшок. Протягом року завод виробляє 1,1 млн. дал лікero-горілчаних виробів, які постачаються у 16 областей України, в т.ч. в такі промислові центри, як Київ, Дніпро, Луганськ, Одеса. Заводом налагоджено виробництво горілки “Володар”, “Лемберг”, “Галицька”, “Преміум Львів”, “Славапреміум”, “Золото Карпат”, “Львівська” тощо. Горілка “Perlova” експортується у такі країни, як Канада, США, Бразилія, Кіпр. ТОВ "НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "АБСОЛЮТНИЙ СТАНДАРТ" випускає торгіві

марки спиртних напоїв „Абсолютний стандарт”, ТМ Premium, ТМ Panskacharka, ТМ «Наша».

За Одеською та Львівською областями йдуть Черкаська область, де базуються 7 виробників, якими було отримано 17 ліцензій на виробництво алкогольної продукції, та Херсонська з 6 виробниками, на які розподілено 11 ліцензій на виробництво.

За найменшим показником є Чернівецька та Чернігівська області, де на сьогодні було видано по одній ліцензії маленьким приватним пивоварням.

У розрізі показань ліцензування діяльності у сфері виробництва алкоголю, кожен з регіонів має свої виробничі потужності з переробки та виготовлення алкогольної продукції.

Таблиця 1.1. Перелік підприємств-виробників спирту та алкогольних напоїв

Назва регіону	Всього виробників	Всього ліцензій	Спирт коньячний	Коньяк, бренді	Горілка з вмістом спирту не більше 45,4%	Лікер та інші спиртні напої	Слабоалкогольні напої міцністю від 1,2% до 8,5%	Напої ферментовані (сидр, пері та інші)	Вина ігристі зі свіжого винограду	Вина виноградні	Вермут та вина ароматизовані зі свіжого винограду	Пиво солодове
Всього по Україні:	106	167	13	10	24	25	8	10	11	24	12	30
<i>Вінницька область</i>	5	8	2		2	3	1					
<i>Волинська область</i>	2	3	1		1							1
<i>Дніпропетровська область</i>	3	4			1			1		1		1
<i>Донецька область</i>	3	4						1	1	1		1
<i>Житомирська область</i>	4	6	1		1	1		1				2
<i>Закарпатська область</i>	5	8		1		1	1			4	1	
<i>Запорізька область</i>	2	3			1	1						1
<i>Івано-Франківська область</i>	6	6	2		2	2						
<i>Київська область</i>	3	4	2					1				1
<i>Кіровоградська область</i>	2	3			1	1	1					
<i>Луганська область</i>	3	2										2
<i>Львівська область</i>	9	11	4		3	2						2
<i>м. Київ</i>	4	7			1	1	1	1	1			2
<i>Миколаївська</i>	5	7		1					1	2	2	1

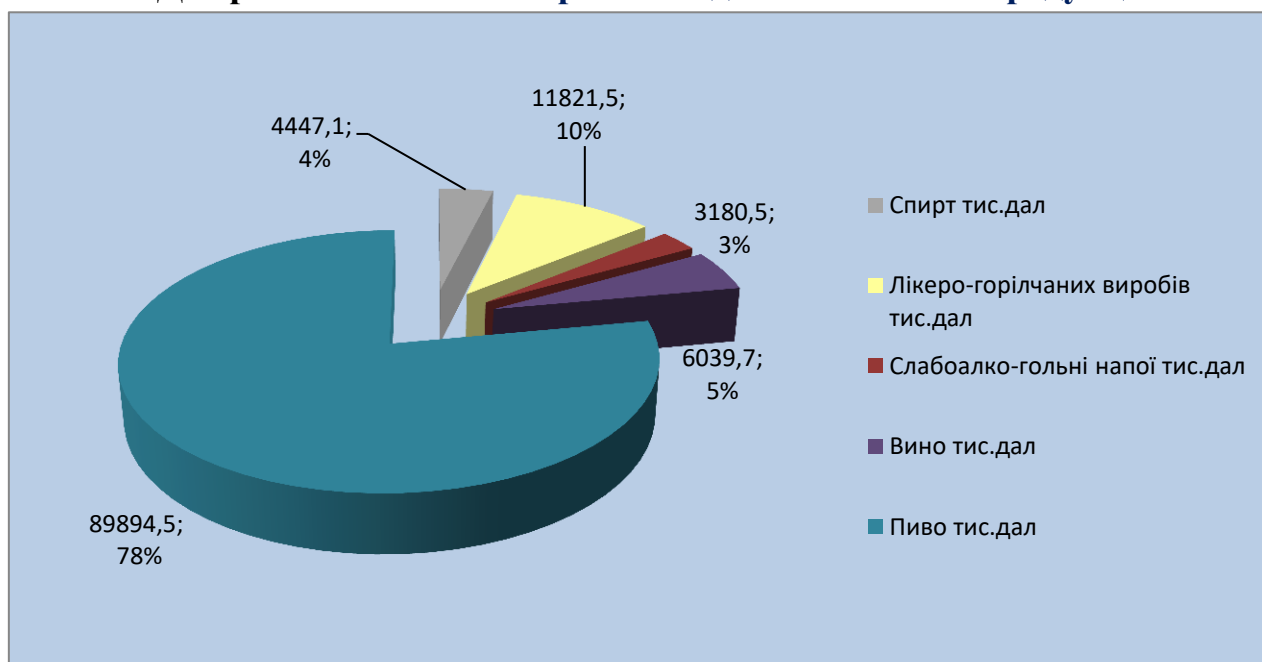
область												
Одеська область	15	32		4	1	2	2	1	6	10	3	3
Полтавська область	2	3			1	1						1
Рівенська область	2	3			1	1						1
Сумська область	3	5			1	1					1	2
Тернопільська область	4	5		1	1	1						2
Харківська область	6	9			3	2		1	1		1	1
Херсонська область	6	11		3						6	2	
Хмельницька область	3	4				1	1					2
Черкаська область	7	17	1		3	4	1	3	1		2	2
Чернівецька область	1	1										1
Чернігівська область	1	1										1

2. Відомості щодо обсягів виробництва алкогольної продукції

Розкриваючи тему статистичних відомостей щодо обсягів виробництва алкогольної продукції в межах України, є можливим повноцінно розібрати тільки загальні обсяги виробництва, які надані для публічного оприлюднення Державною службою статистики України, не включаючи дані, які було вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

За даними, наданими Державною службою статистики України, за перше півріччя 2016 року було вироблено продукції загальним обсягом 115383,3 тис. дал.

Діаграма 2.1. Частка окремих видів алкогольної продукції

Аналіз даних, представлених на діаграмі 2.1., дає підстави для висновку, що найбільше виробництво алкоголю припадає на пиво і дорівнює 78% від всього виробництва алкогольної продукції на вітчизняному ринку, що є також найбільшим показником за обсягом у розмірі 89894,5 тис. дал.

Другим за обсягами виробництва після пива є виробництво лікеро-горілчаних виробів, що становить 11821,5 тис. дал. та складає всього 10% від загального обсягу. Наступним за кількісним показником є виготовлення винних напоїв різного виду. Виноробна продукція становить лише 5% українського виробництва алкоголю, що дорівнює 6039,7 тис. дал. за своїм обсягом.

На частку харчового спирту припадає всього 4 % від загального обсягу виробництва, що складає 4447,1 тис. дал., а слабоалкогольних напоїв – 3180,5 тис. дал., що дорівнює 3%.

Таблиця 2.1. Обсяги виробництва спирту та окремих видів алкогольних напоїв в Україні

Назва регіону (Автономна Республіка, області, міста)	Спирт	Лікеро-горілчаних виробів	Слабоалкогольні напої	Вино	Пиво
	тис. дал	тис. дал	тис. дал	тис. дал	тис. дал
ВСЬОГО ПО УКРАЇНІ**:	4447,1	11821,5	3180,5	6039,7	89894,5
ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ	*	110,5	*		
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ	*	*			*
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ		*	*	*	*
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ		*	*	*	*
ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ	*	*	*		*
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ		*	*	326,5	
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ		*			*
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ	*	*			*
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ	*		*		*
КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ		*	*		
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ					*
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ	*	1037,7			*
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ		*		*	*
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ		534,0	*	2973,3	28,6

<i>ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ</i>	*	*			*
<i>РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ</i>	*	*			*
<i>СУМСЬКА ОБЛАСТЬ</i>		*		*	*
<i>ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ</i>	1118,3	*			*
<i>ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ</i>	*	495,5	*	*	*
<i>ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ</i>		359,6		612,3	
<i>ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ</i>	*	*	*		*
<i>ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ</i>	*	4058,1	397,5	*	*
<i>ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ</i>					*
<i>ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ</i>					*
<i>М.КІЇВ</i>		*	*	*	*

* Дані вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

* * Інформація сформована без урахування Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції за даними місячної звітності.

Виходячи з кількісних показників об'ємів виробництва, необхідно зазначити, що згідно з даними Держстату у 2015 році виробництво горілки в Україні впало майже на 13%. Ще більше зменшилося виробництво лікерів та наливок - на 16%. Єдиний сегмент міцного алкоголю, який показав зростання, - коньяк і бренді. Їхнє виробництво збільшилося на 12,9%, до 2,95 млн. дол. США

У першому півріччі 2016 року стагнація на алкогольному ринку продовжилася. Виробництво горілки за шість місяців впала на 3,8%, лікерів і наливок - на 38,4%, а коньяків і бренді - на 11,1%. Наразі зменшення темпів падіння виробництва в порівнянні з минулим роком – це не показник розвитку галузі, а наслідок різкого підвищення акцизів з 1 березня (на 50 %). Також необхідно враховувати той факт, що провідні виробники горілки в I кварталі мали запас продукту зі старим акцизом. З цієї причини порівнювати показники виробництва 2015 і 2016 років варто без урахування зростання акцизу з березня 2016 року.

3. Відомості щодо обсягів експорту та імпорту спирту та алкогольних напоїв

На основі обробки статистичних даних Державної фіскальної служби України ДУ «Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю МОЗ України» зроблено висновок, що за експортно-імпортним показником Україна є країною-експортером за багатьма видами алкоголю.

Таблиця 3.1. Регіональний розподіл експорту по видах продукції

	<i>Всього, тис. дол. США</i>	<i>Спирт</i>	<i>Вино</i>	<i>Слабоа лкоголь ні напої</i>	<i>Пиво</i>	<i>Алкогольні напої</i>
		експорт	експорт	експорт	експорт	експорт 100% спирт
<i>Всього по Україні:</i>		833,24	11 476,63	289,88	3 184,26	78 634,48
<i>Вінницька митниця</i>	<i>4 811,86</i>	6,88	1,10			4 803,88
<i>Волинська митниця</i>	<i>107 293,92</i>		163,33		7,15	1 781,89
<i>Дніпропетровська митниця</i>	<i>1 822 262,25</i>		87,45		1,82	318,68
<i>Донецька митниця</i>	<i>1 565 330,03</i>		833,83			
<i>Житомирська митниця</i>	<i>27 091,12</i>		44,53		64,15	568,14
<i>Закарпатська митниця</i>	<i>292 121,04</i>		192,64		10,67	2 387,48
<i>Запорізька митниця</i>	<i>231 014,16</i>		5,00		479,66	4 925,74
<i>Івано- Франківська митниця</i>	<i>105,82</i>	67,71				38,11
<i>Київська митниця</i>	<i>7 841 903,14</i>	0,00	1 026,07	0,05	576,32	4 296,76
<i>Київська міська митниця</i>	<i>5 447 123,87</i>		263,74	276,96	4,296,76	1 629,80
<i>Кіровоградська митниця</i>	<i>0,00</i>					
<i>Луганська митниця</i>	<i>0,00</i>					
<i>Львівська митниця</i>	<i>1 508 626,67</i>	74,85	65,04		507,40	1 924,63
<i>Миколаївська митниця</i>	<i>5 549 281,07</i>		70,29	0,03	233,00	78,05
<i>Одеська митниця</i>	<i>58 331 253,09</i>	0,16	8 149,04	0,01	164,38	885,75
<i>Полтавська митниця</i>	<i>111,71</i>				72,14	39,57
<i>Рівненська митниця</i>	<i>200,63</i>	186,83				13,80
<i>Сумська митниця</i>	<i>11 825,89</i>		9,85		0,40	349,04
<i>Тернопільська митниця</i>	<i>413,83</i>	375,01			1,19	37,63
<i>Харківська митниця</i>	<i>224 824,12</i>		101,70	0,33	177,05	1 952,44
<i>Херсонська митниця</i>	<i>4 512 088,65</i>	0,08	423,76	0,00	0,08	766,34
<i>Хмельницька митниця</i>	<i>128,17</i>	121,72				6,45

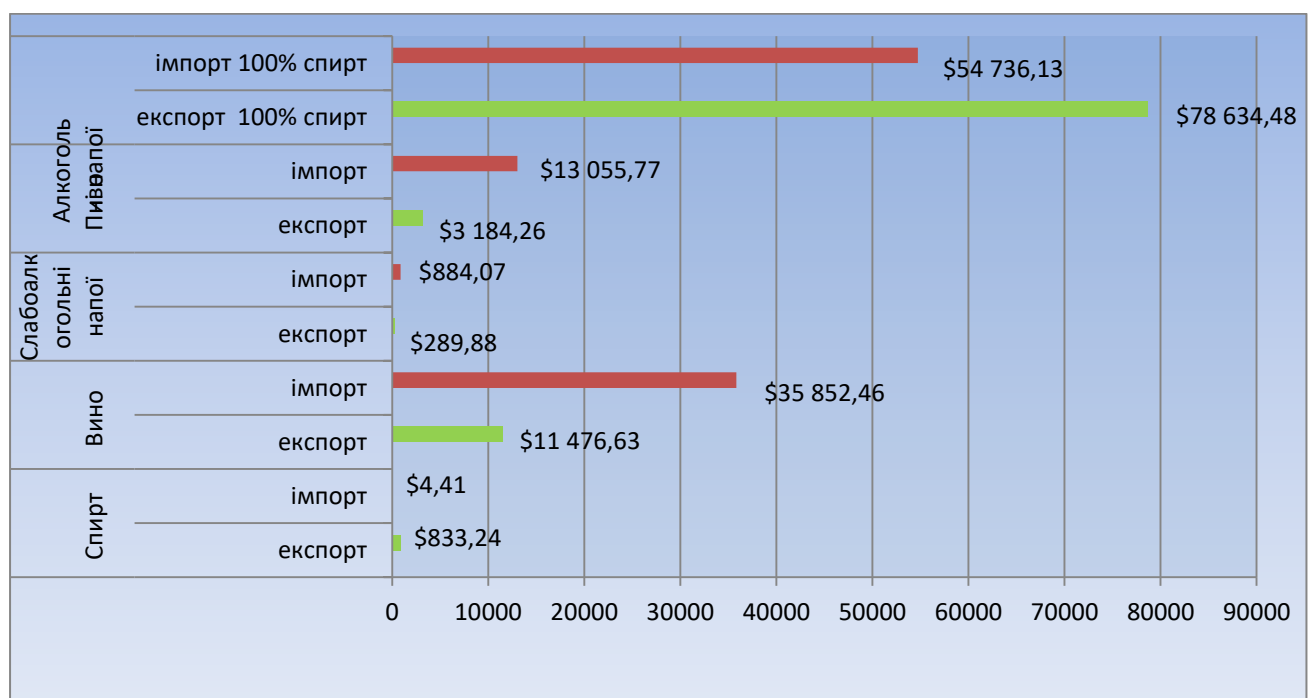
Черкаська митниця	218 192,80			12,50		2 709,80
Чернівецька митниця	67 406,01		39,26		2,45	49 120,50
Чернігівська митниця	886,40				886,40	

* *Інформація сформована без урахування Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції за даними місячної звітності.

Показники експорту української алкогольної продукції характеризуються так:

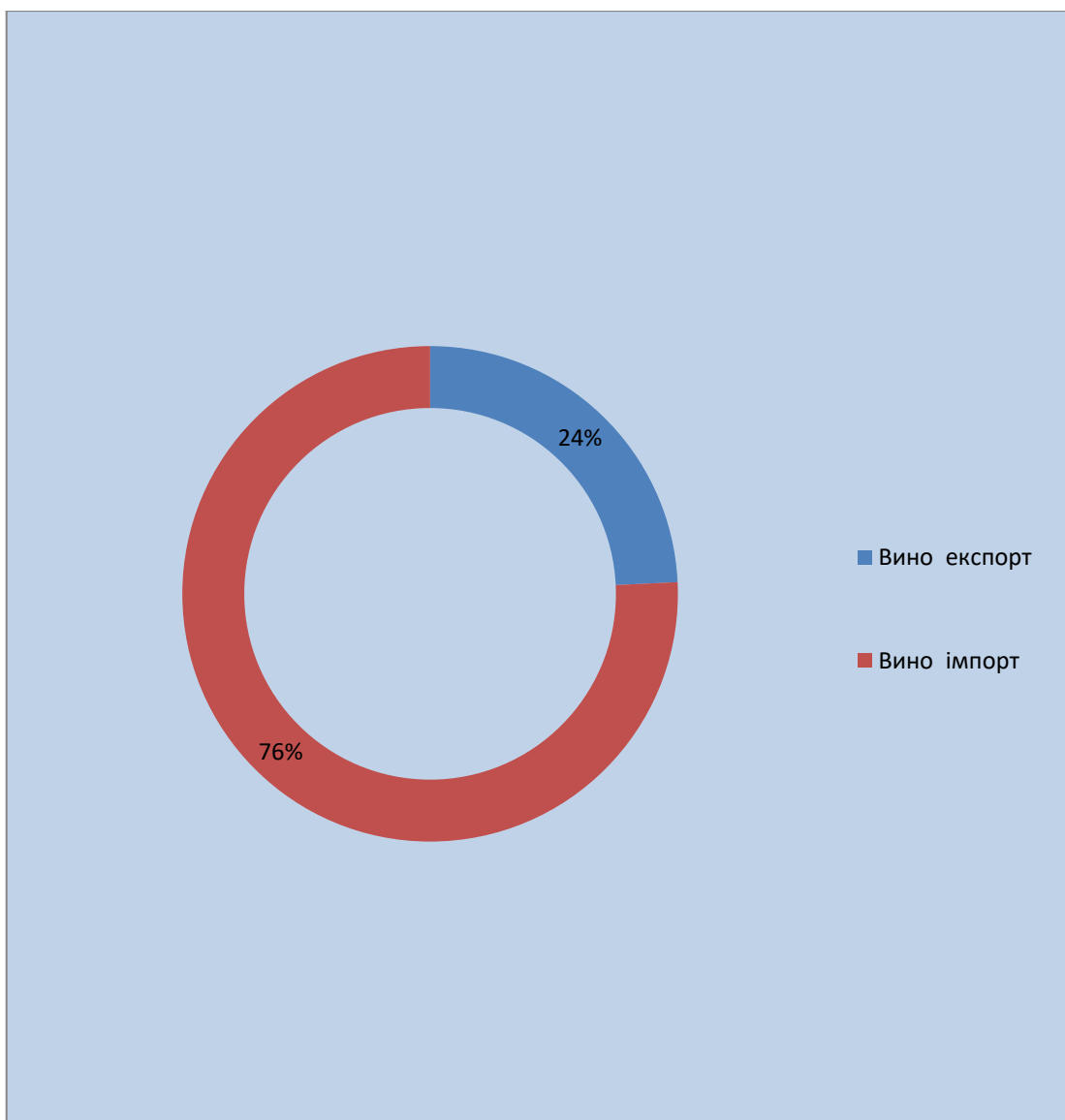
- алкогольних напоїв у виді спирту етилового денатурованого менш як 80об. % з розрахунку на одиницю виміру 100% спирту на літр склали 78634,48 тис. дол. США;
- харчового спирту, а саме спирту етилового не денатурованого 80об% або більше – 833,24 тис. дол. США.
- виноробної продукції, що включає в себе вина виноградні, у тому числі вина міцні, вермут та інше виноградне вино – 11476,63тис. дол. США;
- пива із солоду (солодове) – 3184,26 тис. дол. США;
- слабоалкогольних, а саме зброджених напоїв – 289,88 тис. дол. США (найменший обсяг).

Діаграма 3.1. Імпорт та експорт алкогольної продукції

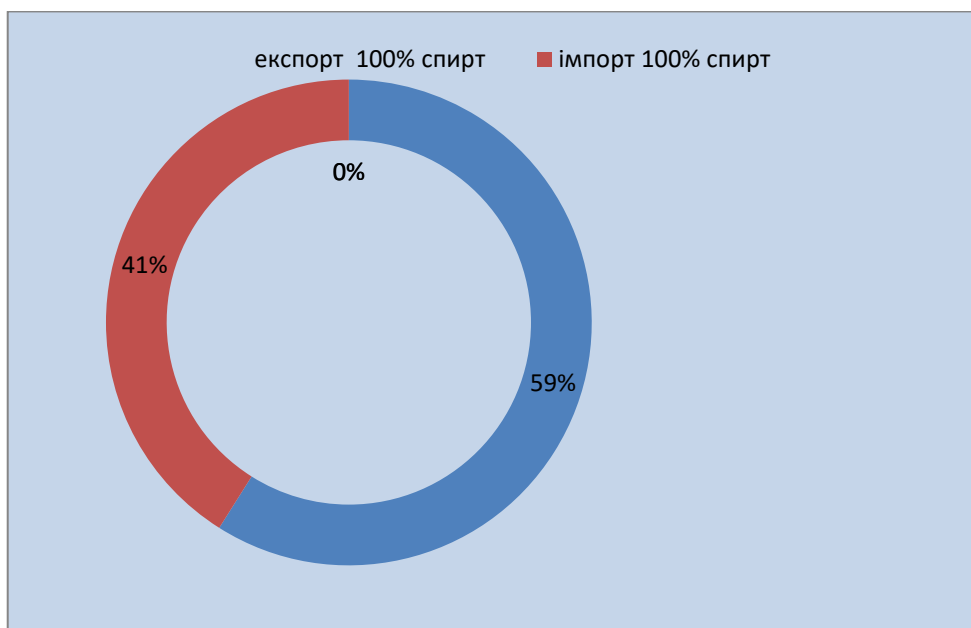
Розглядаючи імпорт алкогольної продукції, треба зазначити, що, найбільший коефіцієнт належить таким напоям, як коньяк, лікери, горілчані вироби у вигляді спирту етилового денатурованого менш як 80об.%, обсяг ввозу яких вимірюється 54736,13 тис. дол. США, що є найбільшим показником серед всіх видів алкоголю. Далі йдуть винні напої – 35852,46 тис. дол. США, потім пиво – 123055,77 тис. дол. США, різні слабоалкогольні напої – 884,07 тис. дол. США і найменший показник має спирт етиловий не денатурований більш як 80об.% – 833,24 тис дол. США.

Діаграма 3.2. Співвідношення експорту – імпорту вина

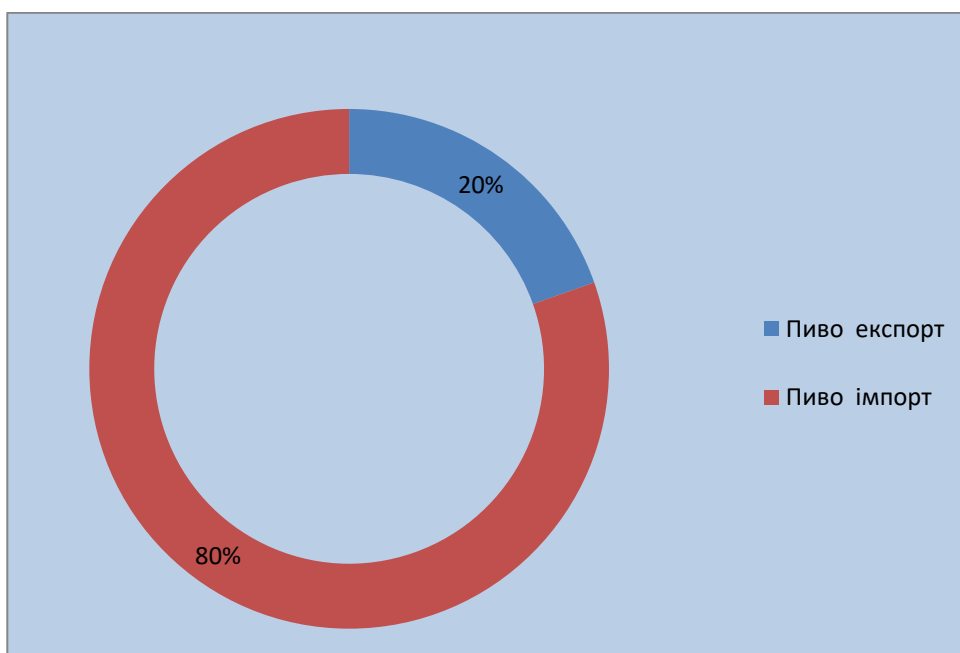
Порівняльний показник експорту та імпорту вин свідчить, що винних продуктів завозиться на територію України майже втричі більше, а саме 76 % імпорту, ніж вивозимо за кордон – 24% експорту.

Діаграма 3.3. Співвідношення експорту – імпорту лікєро-горілочаних виробів у перерахунку на 100% спирту

Великий відрив складає різниця у експорті-імпорті лікєро-горілочаних виробів, таких як коньяк, лікєри, горілка, імпорт яких більше на 18 % та складає 59% від загального обігу.

Діаграма 3.4. Співвідношення експорту – імпорту пива

Імпорт продуктів солоду – пива у чотири рази переважає експорт: 80% та 20% відповідно.

Таблиця 3.2. Обсяги експорту та імпорту спирту та алкогольних напоїв

	Спирт		Вино		Слабоалкогольні напої		Пиво		Алкогольні напої	
	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт
	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США	тис.дол. США (100% спирт)	тис.дол. США (100% спирт)
Всього по Україні:	833,24	4,41	11 476,63	35 852,46	289,88	884,07	3 184,26	13 055,77	78 634,48	54 736,13
Вінницька	6,88		1,10	0,28				0,03	4 803,88	5,29
Волинська			163,33	606,29			7,15	54,57	1 781,89	7 107,41
Дніпропетровська			87,45	2 412,10		306,88	1,82	318,75	318,68	2 245,41
Донецька			833,83							
Житомирська			44,53	37,06			64,15	1,47	568,14	327,82
Закарпатська			192,64	195,99			10,67	45,51	2 387,48	3 576,06
Запорізька			5,00	5,69		4,21	479,66	0,01	4 925,74	22,81
Івано-Франківська	67,71								38,11	
Київська	0,00	4,24	1 026,07	19 141,11	0,05	281,74	576,32	1 141,17	4 296,76	21 562,03
Київська міська		0,00	263,74	5 430,07	276,96	11,54	4,296,76	1 001,44	1 629,80	3 958,93
Кіровоградська										
Луганська										
Львівська	74,85	0,09	65,04	1 360,31		137,28	507,40	913,25	1 924,63	1 777,34
Миколаївська			70,29	445,35	0,03		233,00	2 892,06	78,05	220,61
Одеська	0,16	0,08	8 149,04	5 609,71	0,01	8,97	164,38	274,95	885,75	11 455,53
Полтавська							72,14		39,57	
Рівненська	186,83							50,02	13,80	
Сумська			9,85	7,30			0,40	0,36	349,04	53,72

Тернопільська	375,01						1,19		37,63	47,32
Харківська			101,70	81,16	0,33	0,19	177,05	6,24	1 952,44	1 296,03
Херсонська	0,08		423,76	0,80	0,00		0,08		766,34	27,25
Хмельницька	121,72			261,74		10,77			6,45	
Черкаська				206,03	12,50				2 709,80	282,70
Чернівецька			39,26	51,47		122,49	2,45	4,66	49 120,50	769,87
Чернігівська							886,40	6 351,28		

* *Інформація сформована без урахування Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції за даними місячної звітності.

Найбільш активно замовляли алкоголь українських виробників компанії з Польщі, Туреччини, США та Білорусі. На компанії з цих країн припала лівова частка.

Експортерами українських вин є Казахстан, Білорусь, Молдова, шампанські вина експортуються до Білорусі, Грузії, Азербайджану, Ізраїлю, Австрії, інших країн. Зацікавленість до продукції українських виноробів проявляють також у США та Канаді.

Не зважаючи на великий обсяг експортованої горілки, Україна залишається країною-імпортером міцних алкогольних напоїв, в основному за рахунок ввезення на митну територію країни таких напоїв, як «Бренді», «Текіла», «Арманьяк», «Віскі», «Шампанське», ігристі вина, іншої продукції, яка в Україні не виготовляється. Одними з найбільших імпортерів алкоголю є Італія, на другому і третьому місцях ідуть Австралія та Молдова відповідно.

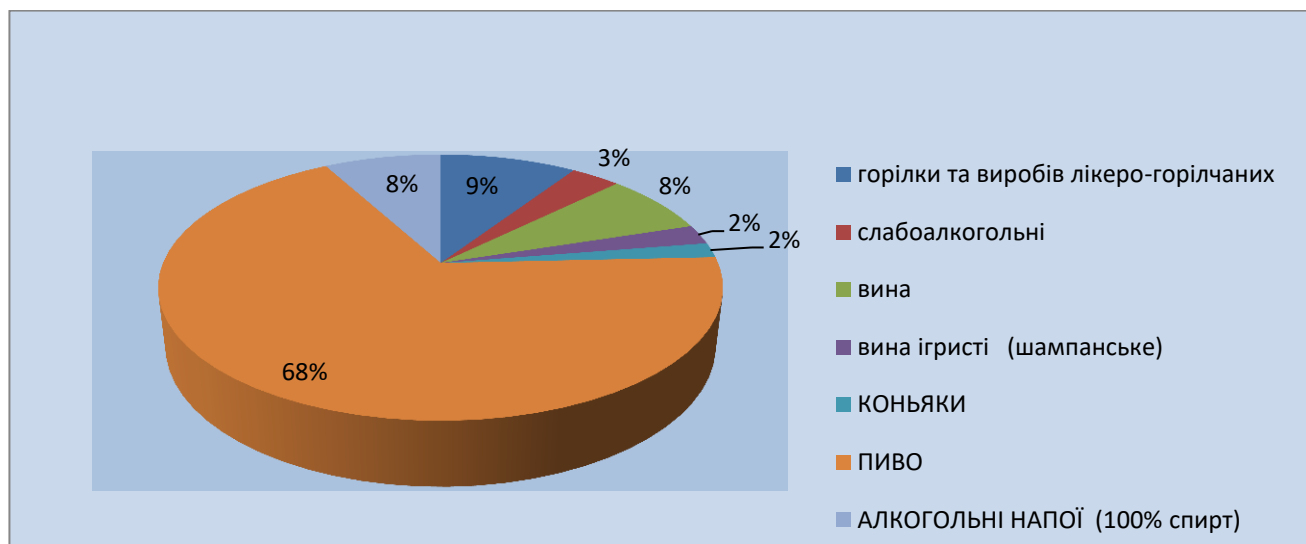
Найбільша кількість експортних замовлень отримали виробники з Одеської – 58331253,09 дол. США, Київської – 7 841 903,14 дол. США (плюс м.Київ – 5 447 123,87 дол. США), Херсонської – 4 512 088,65 дол. США, Миколаївської – 5 549 281,07 дол. США, Львівської – 1 508 626,67 дол. США та Дніпропетровської областей – 1 822 262,25 дол. США. Втім, співвідношення експорту та імпорту алкогольних напоїв незрівнянно вище на користь останнього. На кожне експортне замовлення, отримане українською компанією, доводиться 10 замовлень на імпорт.

4. Відомості щодо обсягів реалізації алкогольної продукції

Згідно відомостей Державної служби статистики України, у I півріччі 2016 року найбільші обсяги продажу припали на пивні напої – 68% (32656,5 тис дал.),

що більше ніж у першій половині 2015 року. Друге місце за обсягами продажу отримали горілчані вироби – 9% (4505,6 тис дал.), а останнє, приблизно по 2% – шампанське (1144,0 тис. дал.) та коньяки (866,0 тис дал.).

Діаграма 4.1. Співвідношення продажу алкогольної продукції, %

Розглянемо загальні показники роздрібної торгівлі по Україні.

Таблиця 4.1. Обсяги роздрібного продажу алкогольних напоїв (тис.дал)

Назва регіону	Горілка та вироби лікєро-горілочани	Вина	Коньяк	Вина ігристі (шампанське)	Пиво	Слабоалкогольні напої
Всього по Україні¹	4505,6	3561,2	866,0	1144,0	32656,5	1632,1
Вінницька	82,3	63,2	17,2	21,9	447,6	33,0
Волинська	119,7	61,5	12,9	18,4	261,3	16,6
Дніпропетровська	404,8	405,6	84,3	106,8	4033,9	145,2
Донецька ²	132,8	124,7	37,1	46,8	1890,2	114,1
Житомирська	119,8	84,1	18,0	20,3	641,5	28,9
Закарпатська	115,0	37,7	15,5	16,8	1080,0	5,5
Запорізька	179,0	189,3	34,3	45,6	1899,3	68,6
Івано-Франківська	109,4	49,1	19,2	22,2	685,1	23,7
Київська	297,5	216,5	55,3	76,1	2008,4	123,6
Кіровоградська	82,0	77,1	20,0	22,3	959,5	43,2
Луганська ²	22,3	24,3	4,7	6,7	247,5	6,7

Львівська	535,1	278,0	62,7	66,4	1180,2	45,6
Миколаївська	84,6	68,9	17,7	22,2	856,8	39,7
Одеська	322,6	195,0	76,2	124,9	1398,4	210,5
Полтавська	101,9	107,1	21,5	29,3	1599,5	43,6
Рівненська	97,1	72,2	12,6	18,3	377,3	24,8
Сумська	99,9	77,7	18,2	24,4	1103,5	52,4
Тернопільська	72,9	47,4	15,2	17,4	633,4	22,0
Харківська	338,8	280,1	68,5	90,9	2681,5	139,0
Херсонська	67,1	73,2	14,9	18,8	609,7	16,1
Хмельницька	106,3	53,1	18,4	21,1	1147,6	30,0
Черкаська	69,3	67,2	15,6	18,8	785,6	34,8
Чернівецька	122,2	46,7	20,5	21,5	425,2	29,5
Чернігівська	83,1	83,5	14,7	18,8	928,7	32,3
м. Київ	740,2	778,0	170,8	247,4	4774,6	302,6

¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

²Даніможуть бути уточнені.

³ При розрахунках використовуються дані Державної служби статистики України щодо чисельності постійного населення на 1 січня 2016р. (Експрес-випуск "Розподіл постійного населення за статтю та віком на 1 січня 2016 року"). Оскільки інформація щодо чисельності постійного населення в зоні проведення антитерористичної операції відсутня, розрахувати обсяги роздрібного продажу на 100 тис. населення для Донецької та Луганської областей неможливо.

Статистика об'єму продажу кожного виду алкоголю свідчить про те, що найвищі показники припадають на такі регіони, як:

•горілка та горілчані вироби: м. Київ - 740,2 тис. дал., Львівська область - 535,1 тис. дал., Дніпропетровська область - 404,8 тис. дал, Харківська область - 338,8 тис. дал.;

•вино: м. Київ - 778,0 тис. дал. Дніпропетровська область - 405,6 тис дал. , Харківська область - 280,1 тис. дал., Львівська - 278,0 тис. дал.;

•коньяк: м. Київ - 170,8 тис. дал., Дніпропетровська область - 84,3 тис. дал, Одеська область - 76,2 тис. дал.;

•вина ігристі: м. Київ - 247,4 тис. дал., Одеська область - 124,9 тис. дал, Дніпропетровська область - 106,8 тис дал.;

•пиво: Дніпропетровська область - 4033,9 тис. дал , Харківська область - 2681,5 тис. дал., Київська область - 2008,4 тис. дал., Запорізька область - 1899,3 тис. дал., Донецька область - 1890,2 тис. дал.;

•слабоалкогольні напої: м. Київ 302,6 тис. дал., Одеська область - 210,5 тис. дал., Харківська область - 139,0 тис дал., Дніпропетровська область - 145,2 тис. дал., Донецька область - 114,1 тис. дал.

Розглянемо дані кожного з видів алкоголю по регіонах з найменшим показником роздрібного продажу:

- горілка та горілчані вироби: Луганська область - 22,3 тис дал, Херсонська область - 67,1 тис дал., Черкаська область - 69,3 тис дал., Тернопільська область - 72,9 тис дал.;
- вино: Закарпатська область - 37,7 тис. дал., Івано-Франківська область - 49,1 тис. дал., Луганська область - 24,3 тис. дал., Тернопільська область - 47,4 тис. дал., Хмельницька область - 53,1 тис. дал., Чернівецька область - 46,7 тис. дал.;
- коньяк: Луганська область - 4,7 тис. дал., Рівненська область - 12,6 тис. дал., Волинська область - 12,9 тис. дал.;
- вина ігристі (шампанське): Луганська область - 6,7 тис. дал., Закарпатська область - 16,8 тис. дал., Тернопільська область - 17,4 тис. дал.;
- пиво: Луганська область - 247,5 тис. дал., Волинська область - 261,3 тис. дал., Рівненська область - 377,3 тис. дал., Чернівецька область - 425,2 тис. дал.;
- слабоалкогольні напої: Закарпатська область - 5,5 тис. дал., Луганська область - 6,7 тис. дал., Херсонська область - 16,1 тис. дал., Волинська область - 16,6 тис. дал., Тернопільська область - 22 тис. дал.

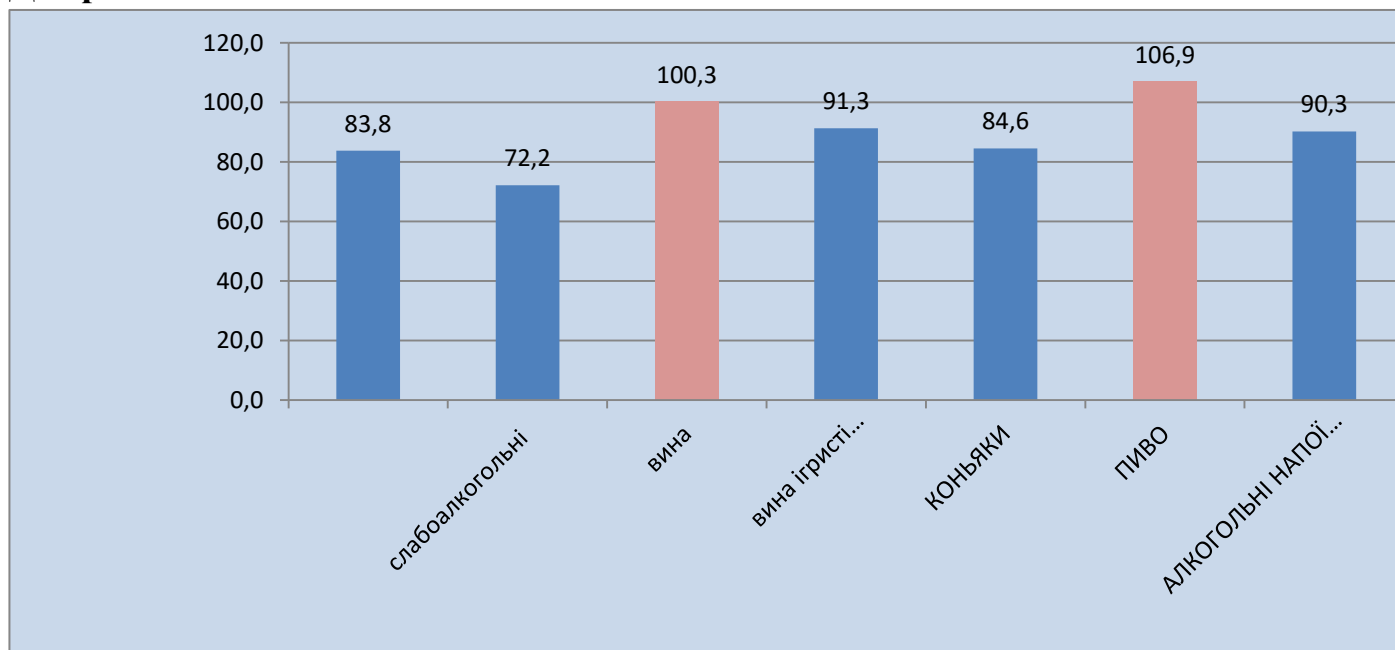
Аналізуючи показники 2016 року щодо реалізації алкогольної продукції по Україні, можемо порівняти показники із минулим роком. По відношенню до 1 півріччі 2015 року у першому півріччі 2016 року реалізація алкогольної продукції в країні має тенденцію зниження. По-перше це тенденцію зменшення обсягів виробництва алкоголю, по друге, це зменшення об'ємів імпорту продукції.

Таблиця 4.2. Порівняння роздрібного продажу алкогольної продукції

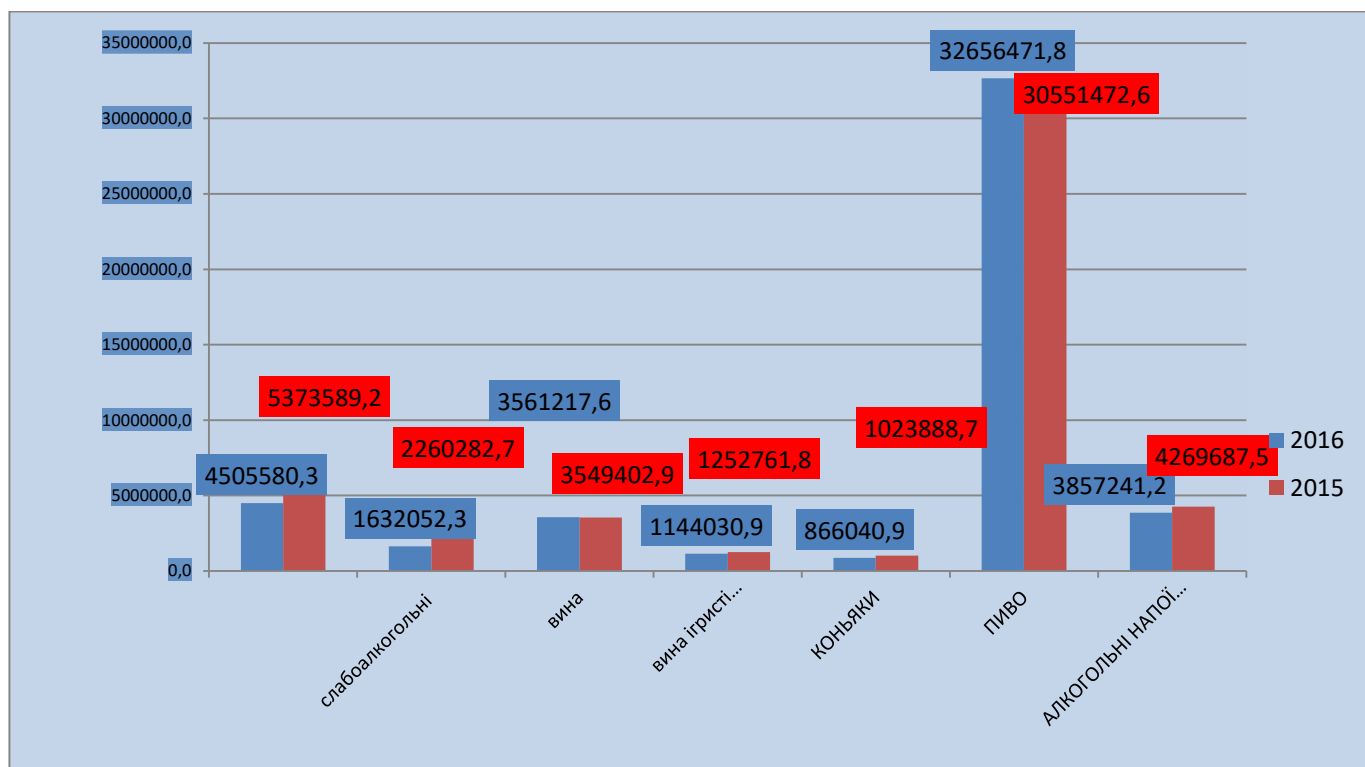
(дал.)						
	Продаж у I півріччі		2016 у % до 2015	Продаж на одну особу в середньому за місяць 2016 (л)	У перерахунку в абсолютний алкоголь	Продаж на одну особу у перерахунку в 100% алкоголь у середньому за місяць 2016 (л)
	2016	2015				
Горілки та виробів лікеро-горілчаних	4505580,3	5373589,2	83,8	0,176	1802232,1	0,070
Слабоалкогольні	1632052,3	2260282,7	72,2	0,064	130564,2	0,005
Вина	3561217,6	3549402,9	100,3	0,139	512815,3	0,020
Вина ігристі (шампанське)	1144030,9	1252761,8	91,3	0,045	125843,4	0,005
Коньяки	866040,9	1023888,7	84,6	0,034	355076,8	0,014
Пиво	32656471,8	30551472,6	106,9	1,273	930709,4	0,036
Алкогольні напої (100% спирт)	3857241,2	4269687,5	90,3			0,150

Аналіз інформації, наведеної у таблиці 4.2. та на діаграмах 4.2. та 4.3., свідчить про тенденцію зниження обсягів роздрібної торгівлі алкогольними напоями та по відношенню до першої половини 2015 року складає 72,2%. Продаж вин ігристих, таких як шампанське зменшився на 8,7%, коньячних виробів - на 15,4%. Водночас збільшилися показники продажу виноробної продукції (на 0,3%) та пива (на 6,9%).

Діаграма 4.2.

Діаграма 4.3.

Якщо брати окремо відомості щодо кожної області України окремо, для розуміння реалій на скільки багато люди вживають алкоголь в кожній з них, треба розглянути показник розрахунку попиту на алкогольную продукцію із розрахунку на 100 тис населення.

Головним чином ми виділили саме ті області України, де показники попиту є найвищими та ті області, де найменші показники. Та отримали такі результати:

- горілку більше всього споживають у: м. Київ - 25.8 тис. дал. витратили за 1 півріччя 2016 року, Львівській області - 21.3 тис. дал., Дніпропетровській області - 12.4 тис. дал., Київській області - 17.2 тис. дал., Одеській області - 13,6 тис. дал., Чернівецькій 13.5 області - тис. дал. областях;
- вино більше поживають у : м. Київ 27.2 тис. дал., Київській області -12.5 тис. дал., Дніпропетровській області -12.5 тис. дал. областях;
- коньяк більше поживають у: м. Київ 6.0 тис. дал., Київській області -3.2 тис. дал., Одеській області - 3.2 тис. дал., Львівській області -2,5 тис. дал.;
- вина ігристі більше поживають у: м. Київ 8,6 тис. дал., Київській області - 4,4 тис. дал., Дніпропетровській області - 3.3 тис. дал., Запорізькій області - 2,6 тис. дал., Одеській області - 5,2 тис. дал., Харківській області - 3,4 тис. дал.;
- пиво більше споживають у м. Київ 166.6 тис. дал., Полтавській області - 111,8 тис. дал., Запорізькій області - 108,4 тис. дал., Дніпропетровській області - 124,1 тис. дал.;
- слабоалкогольні напої більше споживають у м Київ 10,6 тис. дал., Одеській області - 8,8 тис. дал., Київській області - 7,2 тис. дал., Харківській області - 5,1 тис. дал.

Найменшій показники вживання алкоголю ми можемо продемонструвати по кожному виду алкоголю окремо, та отримати такі результати:

- горілчані вироби менш всього споживають у: Вінницькій області - 5,2 тис. дал., Черкаській області - 5,6 тис. дал.;

- винні вироби менш всього споживають у: Закарпатській 3 тис. дал., Івано-Франківській області - 3,6 тис. дал., Тернопільській області - 4,5 тис. дал. областях;

- коньячні вироби менш всього споживають у: Рівненській області - 1,1 тис. дал., Закарпатській області - 1,2 тис. дал., Чернігівській області - 1,4 тис. дал.;

- вина ігристі менш всього споживають у Черкаській області - 1 тис. дал., Закарпатській області - 1,3 тис. дал., Вінницькій області - 1,4 тис. дал., Житомирській області - 1,6 тис. дал.;

- пиво менш всього споживають у: Волинській області - 25,1 тис. дал., Рівненській області - 32,5 тис. дал.;

- слабоалкогольні напої менш всього споживають у: Закарпатській області - 0,4 тис. дал., Херсонській області - 1,5 тис. дал., Івано-Франківській області - 1,7 тис. дал., Львівській області - 1,8 тис. дал.

Більш детально по всіх областях інформація представлена в таблиці 4.3.

4.3.Обсяги роздрібного продажу алкогольних напоїв впріччя 2016 року (тис. дал.)

Назва регіону	Горілка та виробилікеро-горілчані		Вина		Коньяк		Вина ігристі (шампанське)		Пиво		Слабоалкогольні напої	
	Всього	на 100 тис. населення ³	Всього	на 100 тис. населення ³	Всього	на 100 тис. населення ³	Всього	на 100 тис. населення ³	Всього	на 100 тис. населення ³	Всього	на 100 тис. населення ³
Всього по Україні¹	4505,6	10,6	3561,2	8,4	866,0	2,0	1144,0	2,7	32656,5	76,7	1632,1	3,8
Вінницька	82,3	5,2	63,2	4,0	17,2	1,1	21,9	1,4	447,6	28,1	33,0	2,1
Волинська	119,7	11,5	61,5	5,9	12,9	1,2	18,4	1,8	261,3	25,1	16,6	1,6
Дніпропетровська	404,8	12,4	405,6	12,5	84,3	2,6	106,8	3,3	4033,9	124,1	145,2	4,5
Донецька ²	132,8	-	124,7	-	37,1	-	46,8	-	1890,2	-	114,1	-
Житомирська	119,8	9,6	84,1	6,7	18,0	1,4	20,3	1,6	641,5	51,4	28,9	2,3
Закарпатська	115,0	9,2	37,7	3,0	15,5	1,2	16,8	1,3	1080,0	86,0	5,5	0,4
Запорізька	179,0	10,2	189,3	10,8	34,3	2,0	45,6	2,6	1899,3	108,4	68,6	3,9
Івано-Франківська	109,4	7,9	49,1	3,6	19,2	1,4	22,2	1,6	685,1	49,7	23,7	1,7
Київська	297,5	17,2	216,5	12,5	55,3	3,2	76,1	4,4	2008,4	116,3	123,6	7,2
Кіровоградська	82,0	8,5	77,1	8,0	20,0	2,1	22,3	2,3	959,5	99,3	43,2	4,5
Луганська ²	22,3	-	24,3	-	4,7	-	6,7	-	247,5	-	6,7	-
Львівська	535,1	21,3	278,0	11,0	62,7	2,5	66,4	2,6	1180,2	46,9	45,6	1,8
Миколаївська	84,6	7,3	68,9	6,0	17,7	1,5	22,2	1,9	856,8	74,0	39,7	3,4
Одеська	322,6	13,6	195,0	8,2	76,2	3,2	124,9	5,2	1398,4	58,8	210,5	8,8
Полтавська	101,9	7,1	107,1	7,5	21,5	1,5	29,3	2,0	1599,0	111,8	43,6	3,0

									5			
Рівненська	97,1	8,4	72,2	6,2	12,6	1,1	18,3	1,6	377,3	32,5	24,8	2,1
Сумська	99,9	9,0	77,7	7,0	18,2	1,6	24,4	2,2	1103,5	99,3	52,4	4,7
Тернопільська	72,9	6,9	47,4	4,5	15,2	1,4	17,4	1,6	633,4	59,6	22,0	2,1
Харківська	338,8	12,5	280,1	10,4	68,5	2,5	90,9	3,4	2681,5	99,2	139,0	5,1
Херсонська	67,1	6,3	73,2	6,9	14,9	1,4	18,8	1,8	609,7	57,5	16,1	1,5
Хмельницька	106,3	8,2	53,1	4,1	18,4	1,4	21,1	1,6	1147,6	88,9	30,0	2,3
Черкаська	69,3	5,6	67,2	5,4	15,6	1,3	18,8	1,5	785,6	63,4	34,8	2,8
Чернівецька	122,2	13,5	46,7	5,2	20,5	2,3	21,5	2,4	425,2	46,9	29,5	3,3
Чернігівська	83,1	8,0	83,5	8,1	14,7	1,4	18,8	1,8	928,7	89,6	32,3	3,1
м. Київ	740,2	25,8	778,0	27,2	170,8	6,0	247,4	8,6	4774,6	166,6	302,6	10,6

¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

³ При розрахунках використовуються дані Державної служби статистики України щодо чисельності постійного населення на 1 січня 2016 р. (Експрес-випуск "Розподіл постійного населення за статтю та віком на 1 січня 2016 року"). Оскільки інформація щодо чисельності постійного населення в зоні проведення антитерористичної операції відсутня, розрахувати обсяги роздрібного продажу на 100 тис. населення для Донецької та Луганської областей неможливо.

Висновки

Україна має потужний потенціал для виробництва алкогольної продукції, у першу чергу в Одеському та Львівському регіонах. При цьому найбільші обсяги припадають на пиво та дорівнюють 78% від всього виробництва даної галузі, що є найвищим показником у розмірі 89894,5 тис. дол. США. Далі йдуть лікеро-горілчані вироби (10%), виноробна продукція (5%), харчовий спирт (4 %) та слабоалкогольні напої (3%).

Акцентуючи увагу на роздрібній торгівлі, зазначимо, що основними споживачами алкоголю є мешканці м. Києва, Київської, Дніпропетровської, Одеської та Львівської областей.

За експортно - імпорнтним показником у розмірі 78634,48 тис. дол. США на першу половину 2016 року Україну можна вважати країною - експортером за багатьма видами виробництва алкоголю. Найпопулярнішою українською продукцією за кордоном є горілка, бренді, вино, пиво, а найбільш активно її купляють компанії з Польщі, Туреччини, США та Білорусі.

Не зважаючи на великий обсяг експортованої горілки, Україна є країною імпортером міцних алкогольних напоїв за рахунок ввезення на митну територію країни таких напоїв, як «Бренді», «Текіла», «Арманьяк», «Віскі» «Шампанське» ігристі вина, та іншої продукції, яка в країні не виготовляється.

Провідний редактор – перекладач

Відділу міжнародних зв'язків

В. Паращевіна